

ANTTI RONKAINEN

Tappakaa valkea härkä

I

Neljäs huhtikuuta Dimitris Christoulas, eläkkeellä oleva apteekkari, ampui itsensä Kreikan parlamenttitalon viereen. Itsemurha oli hänen mukaansa ainoa tapa saada arvokas loppu ilman, että joutuu elämään roskia tonkimalla.

Itsemurhien määrä on tuplaantunut sinä aikana, jonka troikka (Euroopan komissio ja keskuspankki sekä Kansainvälinen valuuttarahasto) on johtanut Kreikan säästöohjelmaa. Tukipaketeilla ja vakausmekanismeilla on taattu, ettei pankkiirien tai meklareiden ole tarvinnut hyppiä ikkunoista.

Troikan oman arvion mukaan Kreikan julkisvelka on 90 prosenttia vuonna 2030, mikäli säästöjen, menoleikkausten, yksityistämisten ja veronkorotusten tiellä jatketaan.

Nuorisotyöttömyys on johtanut Espanjassa indignados-toriliikkeen syntyyn, Unkarissa se on pönkittänyt äärioikeiston nousua. Euroopassa nuorisotyöttömyys on jo tuplat siihen nähden, mitä se oli Lähi-idässä ja Pohjois-Afrikassa kansannousujen aikaan. On selvää, että ilman vallankumousta Kreikassa on 18 vuoden päästä elossa enää meklareita ja ruumiinpesijöitä.

II

Toisen maailmansodan lopulla vaikutusvaltaiset ihmiset kokoontuivat Bretton Woodsin kaupunkiin luomaan uutta maailman rahajärjestelmää. Lähtökohdaksi otettiin markkinoiden sääntely. Keynesin suunnitelmasta jäivät toteutumatta ainoastaan maailmanvaluutta *pancour* ja sitä tukeva keskuspankki. Maailmanvaluutan roolin otti dollari ja maailman keskuspankiksi tuli Federal Reserve.

Euroopan unionin virallisessa historiankirjoituksessa Euroopan hiili- ja teräsyhteisö perustettiin 1951 rauhanprojektiksi Euroopan kansojen välille. Alunperin hiili- ja teräsyhteisö oli Yhdysvaltain ideokuva kartelli, jolla ulotettiin New Deal -politiikka pommitettuun Eurooppaan. Yhdysvalloilla oli toisen maailmansodan jälkeen rahaa (tai siis velallisia) ja se keksi heti hävinneiden Saksan ja Japanin puoliteholla kehrääville tehtaille käyttöä.

1980-luvulle tultaessa inflaatio kävi sietämättömäksi ja sosialismi alkoi jäädä markkinataloudesta. Keynesiläisyys alkoi tuntua rasitteelta ja entistä vapaampi markkinatalous houkuttelevammalta. USA näytti kultakannasta irtoamalla esimerkkiä ja muu maailma seurasi perässä. Reaalisosialismin romahdettua Euroopan yhdenytymisessä lyötiin nasta lautaan: vapaakauppa-alue laa-

jennettiin unioniksi lippuineen kaikkineen ja käyttöön otettiin nopeasti myös oma valuutta.

III

Joka toisen nuoren ollessa työttömänä koulutettu työvoima jättää Kreikan ja suuntaa pohjoiseen. EU:n vapaan liikkuvuuden ansiosta ne, joilla toivoa vielä on, voivat lähteä maasta. Muuttoliike kiihtyy koko ajan ja se on kiivainta Kreikassa sitten toisen maailmansodan.

Vahvojen talouksien johtajilla ei ole mitään sitä vastaan, että koulutettu, jaksava ja halpa siirtotyövoima tulee kasvattamaan tuottavuutta yksityisellä ja julkisella puolella. Koska valtiot ovat sitoutuneet säästämään kilpaa, ei tuottavuuden kasvattaminen kuitenkaan ratkaise työttömyysongelmaa. Mikäli uusi pankkikriisi kyetään valitulla politiikalla estämään, jättää kriisi Eurooppaan pysyvästi korkean työttömyysasteen sekä kiihdyttää kaksien työmarkkinoiden syntyä.

IV

EKP vannoo hintavakauden nimeen. Tämä on hintavakautta, joka koskee lähinnä työntekijöiden palkkoja ja kulutushyödykkeitä. Osakkeiden, johdannaisten ja arvopapereiden hinnannousu ei ole inflaatiota, eikä EKP puutu varallisuuskuplien paisumiseen mitenkään. EKP ei takaa valtioiden rahansaantia edes näinä vaikeina aikoina, mutta vuodenvaihteessa se jakoi pankeille yli 1000 miljardia euroa.

Miksi? Siksi, että se tekee kaikkensa, jotta yksityiset pankit voisivat jatkaa valtioiden rahastusta nykyisessä kriisissä. Pankkiiri Björn Wahlroos tiivistä oleellisen jo vuonna 2010: ”markkinatalous korjaa itse itsensä varsinakin jos keskuspankki auttaa.”

V

Nordealla ja Sampo Pankilla menee ilmeisesti niin hyvin että Wahlroosilla on ollut aikaa kirjoittaa 400-sivuinen markkinatalouden ylistyslaulu. Wahlroosin mukaan kaikki maksaa ja demokratian hinta on julkisten menojen leikkaaminen. Muutoin demokratialle käy kuin Kreikassa ja Italiassa.

Wahlrooshan on oikeassa: hyvinvointivaltio ja demokratia ovat kriisissä. Vaikka Wahlroos on tässä ihan oikeassa, miksi media mässäilee hänen todellisuudesta irtautuneella persoonallaan? Ylimielisyys on merkki heikkoudesta, mikä pätee niin Nalleen kuin Nallea halveksiviinkin. Taistellaanko näitä kriisejä vastaan todellakin parhaiten leimaamalla pohjoismaiden vaikutusvaltaisimien demokratianvastustaja joka kertaa ahneeksi mulkuksi, kun tämä avaa suunsa?

Wahlroos kannattaa ”hyvinvointivaltiota”, jonka piiriin kuuluu poliisi, armeija, oikeuslaitos sekä lasten ja nuorten koulutus ja sosiaalihuolto. Markkinoiden tulisi saada päättää suurin piirtein kaikesta muusta. Wahlroosin trollauksen jeesustelun sijaan on oleellista ampua nämä ontuvat ja sekavat jorinat alas, koska Wahlroosin hyvinvointivaltiolle löytyy kannatusta niin rahvaan kuin eliitinkin piirissä.

VI

Sen, jolla on oikeus säädellä rahan määrää ja arvoa, ei tarvitse neuvotella. Mitä järkeä on taistella ainoastaan tuotannon piirissä, jos kaikki tuotettu ollaan valmiita uhraamaan, jotta rahan arvo (ja siis kyky välittää tuotettuja tavaroita) säilyisi? Kriisi on osoittanut, että oikeiston tärkeimpiä luokkataisteluorganisaatioita ovat pankit, erityisesti keskuspankit.

Pankkeja eivät koske samat riskit kuin muuta yksityistä liiketoimintaa. Siksi pankkitoiminnan ei myöskään tulisi olla yksityistä liiketoimintaa. Tämän pitäisi olla itsestäänselvyys kauppatieteilijällekin. Missä on se vasemmiston vaatima työläissubjekti, joka käsittää tämän? Missä on se rivo kansansubjekti, joka vaatii kriisin aiheuttaneita poliitikoita, pankkiireita ja lobbareita hirteen tai vähintäänkin telkien taakse?

VII

Eurokriisin myötä on aloitettu sota julkissektoria ja velkaantumista vastaan. Vasemmisto on hävinnyt hegeemonisen kamppailun siitä, mistä velkakriisissä on kyse: ongelma on euroalueen 87 prosentin julkisvelka. Ongelma ei ole euroalueen kokonaisvelka, joka kotitaloudet, yritykset ja pankit mukaanlukien on 450 prosenttia.

Vaikka vasemmistoleireissä on naureskeltu keynesiläisyydelle sossuliberalisminynnylynä viimeiset vuodet, olemalla keynesiläinen tänään olet Euroopan ääri vasemmistoa. Vasemmisto on hirttäytymässä kansallisvaltion, jossa oikeiston on onnistunut määrittellä, mistä velkakriisi johtuu, miten velkaantumisesta päästään ja mihin velkaa ylipäätään voidaan käyttää. Vasemmisto ympäri Euroopan on parissa vuodessa omaksunut ”vastuullisen talouspolitiikan”.

Vasemmiston avustuksella julkisvelasta on tullut uusi perisynti ja julkisvelan kasvun hillitsemisestä uusi hallinnanmuoto: kaikki ovat vastuussa velkakriisistä ja jokainen maksukyvytön eristetään siitä, jota joskus kutsuttiin ”sosiaalisesti Euroopaksi”. On käynyt selväksi, ettei Eurooppa-projektin alkuperäisestä ideasta tai hengenstä ole enää mitään jäljellä.

VIII

Mytologia on täynnä toteenkäyneitä ennustuksia. Myytin mukaan Zeus muuttui valkeaksi häräksi, houkutteli Euroopan selkäänsä ja vei neidon Kreetan saarelle. Syntyi Minos, Rhadamanthys ja Sarpedon ja siunailtavaa riitti pitkäksi aikaa.

Neuvostoliiton romahdettua kapitalismi muuntautuu mielikuvaksi ”sosiaalisesta Euroopasta” ja houkuttelee mantereemme heikkoon valuuttaliittoon vieden sen finanssimarkkinoiden ja EKP:n komentovaltaan. Syntyy europlus-, sixpack- ja vakaussopimus.

Näillä sopimuksilla hakataan kiveen Euroopan tulevaisuus: palkkojen ja työehtojen polkeminen, pankkien lisääntyneet käskyvalta, kapeampi kansallinen liikkumavara ja markkinoiden diktatuuri. Tappakaa valkea härkä ja sen lapset, ennen kuin on liian myöhäistä!